

Alexandru NEMȚANU

ROMÂNII DIN BULGARIA ȘI SERBIA: „RĂZBOINICI ÎN DEȘERT”

Prima zi de Paști a avut o dublă semnificație pentru Asociațiunea Astra, Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” Iași. Ea a marcat atât începutul sărbătorii învierii Domnului nostru Isus Hristos, cât și începutul unei noi misiuni astriste.

La ora 7 dimineața, delegația formată din Areta Moșu, Alexandru Nemțanu (masterand la Jurnalism în Iași – membru Astra), Trifan Bălăucă (economist din Bucecea – cântăreț de muzică populară), Maria Crenguța Volintiru (învățătoare din Ștefănești – cântăreață de strană în Biserica Ortodoxă), Alexandra Neagu (elevă la Colegiul de Arte „Octav Băncilă” din Iași – flautistă) pornește spre Bulgaria și Serbia pentru a petrece Sfânta Sărbătoare Pascală alături de frații români din afara granițelor țării. Această călătorie a fost rodul dorului de întregire a spiritualității românești pentru că, după cum spunea marele istoric Nicolae Iorga, românii sînt singurul popor care se învecinează cu români.

Drumul pînă la granița cu Bulgaria a fost lung. De la Iași am făcut primul popas la Onești, unde am fost întâmpinați de un bun creștin, Valeriu Antohi, care ne-a întâmpinat cu brațele deschise la restaurantul hotelului Troțuș. După ce ne-am ospătat ca la carte, am pornit din nou la drum, luînd-o spre Brașov pe culoarul Rucăr-Bran. De-a lungul traseului nostru prin munți, ne-am oprit pe alocuri încercînd să furăm din splendoarea peisajului cu ajutorul aparatelor de fotografiat. Ajunși într-un final la Calafat (orașel situat pe malul românesc al Dunării), în jur de ora unu dimineața, am fost înștiințați că tocmai pierdusem ultimul bac pe seara aceea și eram nevoiți să-l așteptăm pe cel de șapte dimineața. Asta însă nu ne-a tăiat din entuziasmul de a ne întîlni cu frații de dincolo de Dunăre.

A doua zi am poposit la Vidin, fiind întâmpinați deosebit de cald de către domnul Ivo Gheorghiev, președintele etnicilor români din Bulgaria. Luptător desăvîrșit pentru drepturile românilor, care în zona Vidinului reprezintă peste 60% din populație, dumealui ne invitase să luăm parte la Festivalul de folclor de la Albotina, realizat cu sprijinul Institutului Cultural Român. La acest eveniment au participat distinsse personalități de naționalitate română, printre

care și ambasadorul României la Sofia, Dl. Anton Păcurețu.

Programul a fost susținut de 17 grupuri folclorice din Bulgaria, Serbia și România, care au încîntat publicul. Delegația noastră și-a adus și ea contribuția prin cei trei artiști moldoveni prezenți pe scenă.

În prealabil, am avut prilejul de a fi martorii unui eveniment unic în tradiția poporului român de la sud și de la nord de Dunăre: hora morților. Desfășurat în aer liber, acest obicei reprezintă în fapt un ritual al cinstirii morților de către membrii familiilor acestora, care, pe ritmurile muzicii de fanfară, se prind la dans, ținînd în brațe fotografiile cu rudele trecute la cele veșnice.

Deși nu au avut niciodată parte de învățămînt în limba română, există și astăzi în Bulgaria, la sud de Dunăre, sate sută la sută românești, unde conștiința de neam s-a păstrat datorită unor oameni puternici care nu și-au uitat originile. Așa cum ei și-au învățat copiii să nu uite limba, tradițiile și obiceiurile neamului din care se trag, așa și Ivo Gheorghiev (doctor de profesie) nu și-a uitat neamul, rămînînd un luptător de neclintit în fața presiunilor guvernului de la Sofia care, falsificînd recensăminte oficiale, încearcă de atîția ani să-i asimileze pe români fără drept la replică.

Din păcate, timpul nu ne-a permis să rămînem mai mult de două zile în plăcuta companie a domnului Ivo și a românilor din orașul Vidin. Delegația astristă a pornit mai departe, spre Serbia, țara cu și mai mulți români „fără de țară”. Spun asta pentru că, deși în Serbia românii au o mai mare libertate de exprimare în privința declarării originii lor, oficialitățile sîrbești manipulează, prin diverse mijloace, conducătorii organizațiilor și consiliilor nou înființate pentru ca membrii acestora să se declare vlahi, nu români. Termenul „vlah” reprezintă o capcană foarte periculoasă pentru aceia care, prin natura coruptibilității sau a individualității exagerate, vorbesc în numele unor români de bună credință care nu vor decît să li se recunoască limba în învățămîntul de stat și în oficierea slujbelor religioase. Adevărata dramă pleacă de la faptul că limba și poporul vlah nu au avut niciodată existență de sine stătătoare în istorie, acest ter-

men fiind doar o simplă denumire dată de alte popoare în perioada Evului Mediu românilor din stînga și din dreapta Dunării. Însă drama nu se oprește aici: aceste organisme, înființate în scopul de a le proteja drepturile românilor din Serbia, par a avea însă interese politice perfide, folosindu-se de argumentele românității doar în scop electoral. Cu toate acestea, delegația astristă a reușit să identifice și lideri veritabili, care ne-au expus situația așa cum este: extrem de grea și de umilitoare pentru aceia care se declară „români”.

O primă întâlnire am avut-o cu domnul Dușan Pîrvulovici, președintele Comitetului pentru Drepturile Omului din Negotin. Acesta ne-a vorbit despre piedicile pe care guvernul sîrb le pune în calea afirmării identității românești din Serbia de răsărit, chiar și după ce Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a recomandat toleranța pentru această minoritate.

Ulterior, am pornit spre Malainița, acolo unde se găsește singura biserică cu slujbă în limba română din Serbia de răsărit. Preotul Boian Alexandrovici ne-a vorbit despre semnificația „luptei fără frică”, singura care poate duce la izbîndă în afirmarea identității unui neam.

Tot acolo, la biserica din Malainița, preotul ne-a sfințit colacii aduși de la Iași, după care, împreună cu vicepreședintele Consiliului Național al Rumînilor, domnul Zavisa Jurj, ne-am îndreptat către cimitirul în care odihnește Draghi Cîrcioabă. Pentru Asociațiunea Astra și pentru românii din zona Timocului Sîrbesc sufletul aceluia om, trecut acum trei ani la cele veșnice, a reprezentat un adevărat stindard în slujba românității.

După ce doamna președintă Areta Moșu a vărsat cîteva lacrimi, amintindu-și de prietenia ce o lega cu acel „mare om”, ne-am îndulcit cu toții amarul din bunătățile cu care ne-a ospătat familia răposatului.

Delegația astristă și-a continuat apoi drumul spre Zajecar, acolo unde ne-am întâlnit cu domnul Boicu Stancovici, președintele Uniunii Române din Serbia. Acesta ne-a atras atenția asupra ecoului pe care l-ar avea o campanie de informare a românilor din satele sîrbești asupra importanței păstrării limbii române, care se pierde odată cu dezinteresul oamenilor de a-și învăța copiii că nu e o rușine să te declari român în Serbia.

Ultimul popas l-am făcut în Voievodina, singura zonă din Serbia în care românii sînt recunoscuți ca minoritate, beneficiind de învățămînt și slujbă religioasă în limba maternă. În localitatea Uzdin, acolo unde am înnoptat, Asociațiunea Astra are reprezentanți de seamă în persoana scriitorului Vasile Barbu, a

domnului Octavian Suciuc și nu numai. Aceștia duc în permanență o luptă efervescentă împotriva deturnării fondurilor destinate minorității române din acea zonă. O luptă fără sorți de izbîndă pînă acum, conform declarațiilor celor doi.

Misiunea delegației astriste părea că s-a încheiat odată cu părăsirea Uzdinului și intrarea în România, însă, în realitate, aceasta abia acum începe. Pe data de 17 iulie, Asociațiunea Astra va aduce în România – la București și la Alba-Iulia – două grupuri de copii din Serbia de Est (din Bor, respectiv Zajecar) și din Bulgaria în cadrul taberei „Acasă la noi”.

E adevărat, lupta românilor din afara granițelor pare asemenea uneia dusă în deșert, însă linia frontului se va muta în momentul în care și copiii – avangarda viitorului – se vor întoarce din România cu simțămîntul victoriei!

